

A vezetői felelősséggel kapcsolatos perek néhány kérdése

1. A vezetői felelősségre vonatkozó szabályok bevezetésének előzményei

A Cstv. 2006. évi módosítása során iktatták a törvénybe a vezetői felelősséggel kapcsolatos új szabályokat, melyet a törvény indokolása „wrongful trading” – ként említett, s ilyen néven vonult be a köztudatba. A törvény módosítása nem előzmény nélküli, ezért röviden tekintsük át azokat a problémákat, amelyek indokoltá tették a változtatásokat, illetve nagyon rövid ismertetést kell adni a mintaként szolgáló angolszász törvényi szabályozásról.

1.1. Általános kérdések

A régi (1997. évi) Gt. szabályozásával kapcsolatban merült fel, hogy a csődjogban egyre erőteljesebb igényként jelentkezett a vezető tisztségviselők felelőssége szigorításának szükségessége azért, ha tevékenységük folytán a társaság csődhelyzetbe került, illetőleg nem tettek meg mindent, ami tőlük elvárható volt a csőd elkerülése érdekében. A régi Gt. erre vonatkozó szabályokat nem tartalmazott, mind a gyakorlat, mind az elmélet egyre inkább hiányolta a vezetői felelősség kiterjesztését. Így merült fel – elsősorban a jogirodalomban - az ún. „wrongful trading” és az „árnyékdirektor” intézménye bevezetésének igénye. A wrongful trading célja a hitelezők védelmének biztosítása azáltal, hogy a menedzsmentet ösztönözze a csődvédelem kérelmezésére, illetőleg a társaság veszteséget okozó gazdaságpolitikájának beszüntetésére a fenyegető fizetéseképtelenségi (csőd) helyzetben. Amennyiben ezen kötelezettségeit a vezető tisztségviselők elmulasztják, akkor magánvagyonukkal is felelnek a hitelezőknek okozott károkért. *Az elméleti szakemberek szerint csődhelyzetben (fenyegető fizetéseképtelenségi helyzetben) akkor van egy vállalat, ha hátrасorolt kötelezettségekkel csökkentett tartozásállománya 10-20%-os mértékben meghaladja a számviteli törvény szerinti eszközértékét.* Legtöbb csődjogban ezen állapot észlelését követően haladéktalanul össze kell hívni a társaság legfőbb szervét a fizetéseképtelenség helyreállítása érdekében, ha ez nem jár sikerrel, akkor kötelező a csődeljárás kezdeményezése.

Nochta Tibor már jóval a Cstv. 2006. évi módosítása előtt kifejtette „A magánjogi felelősség útjai a társasági jogban” c. művében (Dialog Campus Kiadó, Budapest-Pécs 2005.), hogy a vezetői felelősség hazai szabályozása nem eléggé kidolgozott. A társaságok vezető tisztségviselőinek felelőssége szempontjából fontos annak eldöntése, hogy mely érdek elsődleges szolgálatát kell tevékenységük során szemük előtt tartaniuk. A társaság vagy a tagok érdekeit részesítsék-e a tisztségviselők előnyben? Álláspontja szerint a vezető tisztségviselők tevékenysége a társasághoz kötődik és csupán áttételesen lehetséges szerepüket a tulajdonosi (tagi), esetleg hitelezői, munkavállalói érdekek biztosításában megjelölni. A vezető tisztségviselők tevékenységének felelősségi szempontú elemzésénél természetesen a „minden lehetséges” körülménnyel számolni kell. Azaz a tisztségviselőkkel szembeni kártérítési keresetek nem csupán a társaság által indíthatók meg, mert ha a kár a hitelezőt, vagy alkalmazottat éri és azt a tisztségviselő okozta, felmerül a közvetlen vagy a társasággal való együttes perlés lehetősége is. „Úgy tűnik számunkra, hogy a nemzetközi összehasonlítás fényében feltétlenül átgondolást érdemelnek a vezető tisztségviselők felelősségének irányai”- írja Nochta Tibor az idézett művében, s ennek a felvetésének tett

eleget a Gt. és a Cstv. 2006. évi módosítása, amely a vezetői felelősség, közismertté váló nevén „wrongful trading” szabályait a hazai jogalkalmazásban is bevezette.

Lényeges annak hangsúlyozása, hogy ezen új jogintézmény létrehozásának alapvető indoka a társaság vezető tisztségviselőinek a *társasági hitelezők* irányában fennálló felelőtlenségének kiküszöbölése volt. A vezető tisztségviselőt sem kontraktuális, sem deliktuális felelősség nem terheli a hitelezőkkel szemben (szerződéses ún. önkéntes hitelezők, illetve szerződésen kívül károsultak ún. kényszerhitelezők) szerződésszegésért, illetve működési körében általa szerződésen kívül okozott kárért. Egyrészt a vezető tisztségviselő a társaság képviselőjeként eljárva köt szerződést a társaság hitelezőjével, ennek megfelelően szerződéskötése révén nem ő, hanem a társaság válik a szerződés alanyává. Ezért szerződésszegés címén a hitelező közvetlenül a vezető tisztségviselővel szemben igényt nem érvényesíthet, amint arra már számos eseti döntés is rámutatott. (A Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.062/2005. számú, vagy akár a Csongrád Megyei Bíróság 1.Gf.40.028/2002/8. számú döntései).

A Szegedi Ítéltábla elsősorban a tagok, de közvetve a vezetők felelősségét vizsgálta egyike a 2006. évi IV. tv., (új Gt.) elfogadása előtti - kollégiumi előterjesztésben. „A jogi személy önálló, elkülönült jogalanyisága ellenére a joggyakorlatban időről-időre felmerül a kérdés, hogy a jogi személy – adott esetben a jogi személy gazdasági társaság (továbbiakban: gazdasági társaság) – tagja és a jogi személlyel szerződéses vagy más jogviszonyba került külső harmadik személy között keletkezhet-e, létezhet-e valamilyen jogviszony. Közelebbről: a jogi személy tagja a jogi személlyel szerződő harmadik személlyel szemben érvényesíthet-e a saját nevében valamilyen kontraktuális vagy deliktuális igényt (például a szerződés megtámadása, szerződésszegési igény, kártérítés stb.). A kérdésselvetés „pandantja”, hogy a jogi személy szerződésszegése vagy más jogellenes magatartása miatt a külső harmadik személy a jogi személy tagjával (ügyvezetőjével) szemben érvényesíthet-e közvetlenül valamilyen polgári jogi igényt, milyen alapon.”- teszi fel a kérdést Kemenes István az 1/2005. (VI.17.) számú kollégiumi ajánlás indokolásában.

A kollégium a fenti ajánlásban azt az álláspontot foglalta el, hogy ha a jogi személy tagja (*vezető tisztségviselője*, tisztségviselője, alkalmazottja) a jogi személy tevékenységi körében eljárva a jogi személlyel szerződéses vagy szerződésen kívüli jogviszonyban álló harmadik személynek vagyoni érdeksérelmet okoz, a polgári jogi felelősségi jogkövetkezmények a jogi személlyel szemben alkalmazhatók. A taggal (tisztségviselővel, alkalmazottal) szemben közvetlenül e jogkövetkezmények akkor sem alkalmazhatók, ha a magatartás egyúttal bűncselekmény törvényi tényállását valósítja meg.

A kollégiumi vélemény szerint a taggal, a vezetőként eljáró taggal szemben csak kivételesen lehet fellépni. Ennek indokát a kollégiumi vélemény abban látja, hogy a jogi személyiség klasszikus kritériumai között a *tagoktól elkülönült vagyoni és felelősség* a jogi személy önálló jogképességéből szükségképpen következik. Az elválasztás elvét a Ptk-nak a jogi személyre vonatkozó általános szabályai ugyan absztrakt módon nem fogalmazzák meg, a jogi személyek egyes fajtáira vonatkozó külön rendelkezések azonban tartalmazzák.

Az előzőekből következik, amennyiben *a jogi személy nevében, tevékenységi körében eljáró taggal szemben külső harmadik személy közvetlenül lép fel* és érvényesít polgári jogi igényt, akkor az a helyzet áll elő, hogy a harmadik személy és a jogi személy tagja között sem szerződéses, sem szerződésen kívüli jogviszony nincs, jogviszony hiányában a harmadik személy *közvetlen követelése alaptalan*. A jogi személy (társaság) kötelezettségeiért való vagyoni felelősség kiterjesztése a tag magánvagyonára lényegében nem jelentene mást, mint a jogi személyiség figyelmen kívül hagyását. A magánszemély taggal szemben a polgári jogi felelősségi következmények alkalmazása azt eredményezné, hogy a jogalkalmazó a jogi személy tagjának olyan magatartása miatt alkalmaz polgári jogi szankciót, amely magatartás

miatt az adott természetes személlyel szemben a törvényi szabályozás a felelősségi szankció alkalmazását nem teszi lehetővé, illetve főszabályként kizárja.

A kollégiumi vélemény indokolása szerint a jogi személy elkülönült felelősségének áttörése, a társaság tagjával szemben a társasággal jogviszonyba került külső harmadik személy részéről a polgári jogi igények közvetlen érvényesítése jogilag létező (működő) társaság esetében – az akkor hatályos Gt. tételes rendelkezése hiányában is – kivételes esetben lehetséges, elvileg nem zárható ki. Az elkülönült felelősség áttörésének jogalapja – a Gt. tételes rendelkezésének hiánya esetén – a Ptk. alapelvi rendelkezései, amelyek a Gt-nek is mögöttes jogterületét adják.

(A fenti kérdéseket felvető, illetve megválaszoló kollégiumi véleményt később a 2/2008. (XII.4.) kollégiumi véleményben az ítéletábla kiegészítette. A témánk szempontjából azonban csak a fent kiemelt részeknek van jelentősége.)

Ilyen előzmények után került sor a 2006. évi IV. tv. (új Gt.) kodifikációjára, s ehhez kapcsolódóan a Cstv. 2006. évi VI. törvénnyel (V. Cstv. Novella) történt módosítására. Ekkortól él a hazai jogban a vezetői felelősség szabályrendszere, amelynek mintáját az angolszász „wrongful trading” adta, amelytől azonban a hazai megoldás jelentősen eltért. A szabályozás indokoltsága nem vitatható, a szabályrendszer megértéséhez azonban szükséges a mintául szolgáló megoldás vázlatos ismertetése.

1.2. Az angolszász jogi megoldás

A kérdés szabályozásának kiindulópontja az angolszász jogban nem a teljes vezetői felelősség, hanem csak annak egyik vetülete, a „jogszerűtlen gazdálkodás” kérdése. A „jogszerűtlen gazdálkodás” esetköre szűkebb, mint a büntetőjogi és az általános magánjogi felelősség, megállapításához nem szükséges csalárd magatartás tanúsítása. (Ld: Cseh Tamás: „Új hitelezővédelmi jogintézmény a magyar társasági törvényben (wrongful trading) Gazdaság és Jog 2006/11. szám.)

Az angol Csődtörvény 214. paragrafusa kimondja, hogy amennyiben a társaság felszámolás alá került, a „jogszerűtlen gazdálkodásért” azok a személyek vonhatók felelősségre, akik akkor voltak a felszámolást megelőzően a társaság vezető tisztségviselői illetve vezetői, amikor már lehetett tudni, illetve a körülményekből tudniuk kellett, hogy nincs ésszerű kilátás arra, hogy a társaság elkerülje a felszámolást. Felelőssé viszont csak akkor tehető, ha a bíróság előtt bebizonyosodik, hogy ezek a személyek nem tettek meg mindent – vélelmezve, hogy tudták, illetve tudniuk kellett, hogy nincs ésszerű kilátás arra, hogy a társaság a felszámolást elkerülje -, amit egyébként meg kellett volna tenniük annak érdekében, hogy *a társaság hitelezőinek lehetséges veszteségeit a lehető legnagyobb mértékben csökkentsék*. Annak eldöntése végett, hogy milyen tényeket ismerhettek fel illetve, hogy azokból milyen következtetéseket vonhattak le, és ennek megfelelően milyen intézkedéseket kellett volna megtenniük, vélelmezni kell, hogy ezek a vezető tisztségviselők - illetve vezetők - ésszerűen eljáró vezetők, akik rendelkeznek egyrésztől általános ismeretekkel, vagyis azzal a tudással és képességgel, amely egy ilyen funkciót betöltő személytől általában elvárható, másrészt azzal a tényleges konkrét tudással és képességgel, amellyel a gazdálkodás folyamatában is rendelkeztek. Ha a felelősségük megállapítható, akkor a bíróság kötelezi őket - hasonlóan, mint a „csalárd gazdálkodás” esetében -, hogy *a társaság felszámolás alá került vagyont, a bíróság által megfelelőnek tartott mértékben egészítsék ki*, ha kielégítetlen hitelezők maradtak. A megfelelő mértéket a bíróság állapítja meg a vezető tisztségviselők visszaélésszerű magatartásának értékelése, valamint az általuk okozott vagyonsökkenésre tekintettel.

Összefoglalva, az angol „csődtörvény” alapján ahhoz, hogy a vezető tisztségviselőket felelősségre tudjuk vonni „jogszerűtlen gazdálkodás” miatt, alapvetően két kérdést kell vizsgálni egyrészt, hogy

- a) a vezető tisztségviselőnek arra a következtetésre kellett-e jutnia, hogy a felszámolás elkerülhetetlen (ha igen, akkor melyik ez a pillanat) másrészt, hogy
- b) mindent megtett-e a hitelezői veszteségek lehető legnagyobb mértékű csökkentése érdekében ebben az időintervallumban.

A „jogszerűtlen gazdálkodás” feltételeinek megvalósulása esetén –ha a társaság felszámolás alá került - felelőssé tehető a vezető tisztségviselő, illetve a vezető, olyan magatartásért, amelyet a felszámolás elrendelése előtti gazdálkodási döntésekre vezethetők vissza.

2. A hatályos szabályozás elemzése

A vezetői felelősséggel kapcsolatos új szabályokat a Cstv. 2006. évi módosítása vezette be, az eredeti koncepció szerint a felszámolási eljárás alatt a felszámoló és a hitelező megállapítási keresetben kérhette a vezetői felelősség megállapítását, majd a felszámolási eljárás befejezését követően a vezető marasztalását. A 2009. évi módosítás két jelentős újítást hozott: a biztosíték nyújtása és a közbenső mérleg alapján megindítható marasztalási per lehetőségét. Amíg a biztosíték nyújtására való kötelezés pozitívan értékelhető, a felszámolás során megindítható marasztalási per bevezetése átgondolatlan koncepció alapján történt. Az új intézkedések alkalmazásának lehetőségét azért kellett bevezetni, mert a törvényalkotás is belátta, hogy a hatályos szabályozás alapján a marasztalási per befejezésére az adós vezetőjének már nem lesz végrehajtható vagyona, így az egész jogintézmény értelmét veszti.

A 2006-ban bevezetett új jogintézmény központi fogalma a fenyegető fizetéseképtelenség fogalma, ezért ennek értelmezésével külön kell foglalkozni.

2.1. A fenyegető fizetéseképtelenség

A Cstv. 33/A § (1) bekezdése értelmében a gazdálkodó szervezet vezetői a hitelezőkkel szemben magánvagyonukra is kiterjedő - polgári jogi, kártérítési – felelőssége akkor állapítható meg, ha a *fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet* bekövetkeztét követően ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége, illetve a környezeti terhek rendezésének kötelezettsége alapján látták el, és ezáltal a társasági vagyon csökkent. (Ehhez a 2009. évi módosítás hozzátette a hitelezők teljes követelése kielégítésének megghiúsítását is feltételként.)

A jelenlegi csődtörvény fogalom meghatározásai körében a fenyegető fizetéseképtelenség kifejezés nem szerepel, ezért a bírói gyakorlatra vár annak kidolgozása, hogy egy adott helyzet (bevételek elmaradása, jelentős per elvesztése, stb) mikor tekinthető olyanak, amelynek a bekövetkezte fizetéseképtelenséggel fenyeget.

Az új csődtörvény koncepcióját tartalmazó 1094/2005. (IX.19.) Korm. határozat melléklete (3. pont.) már leszögezte, hogy az akkor készülő új csődtörvény a fizetéseképtelenség, a fenyegető fizetéseképtelenség és a vagyonihiány esetén teszi lehetővé az egységes csődeljárás megindítását. A koncepció sem mondott igazán többet, mint a hatályos Gt.30.§-a, ugyanis eszerint fenyegető fizetéseképtelenség akkor áll fenn, ha az adós előreláthatólag nem lesz képes tartozásait kifizetni. Ugyanakkor az új Cstv. kodifikáció kísérlete során a kodifikációs bizottság megkísérelte objektív körülményekhez (pl. törzstőke csökkenése) kapcsolni a fogalmat. Mint láttuk, a külföldi szakirodalom szerint csődhelyzetben (fenyegető

fizetéseképtelenségi helyzetben) akkor van egy vállalkozás, ha hátrasorolt kötelezettségekkel csökkentett tartozásállománya 10-20%-os mértékben meghaladja a számviteli törvény szerinti eszközértékét. Ilyen konkrét fogalom meghatározás sem a törvényben, sem az indokolásban nem található.

A mai jogszabályi környezetben a fenyegető fizetéseképtelenség a mindenkori fizetéseképtelenség fogalomhoz kapcsolódik, ezért kérdésként kell felvetni, hogy ez a helyzet bekövetkezik már akkor, amikor a Cstv. 27. § (2) bek. valamely alpontja alapján jogszerűen és megalapozottan kezdeményezhető az eljárás az adós ellen vagy másról van szó.

Azért okoz gondot az elhatárolás, mert a Cstv.-ben a fizetéseképtelenség meghatározása pénzügyi és nem közgazdasági szemléletű, s mint tudjuk ma Magyarország legnagyobb társaságának felszámolását el lehet rendelni ad absurdum egyetlen forint tartozás miatt, ha annak feltételei (szerződésen alapuló, lejárt, 15 nap eltelt, nem vitatta stb.) fennállnak. Véleményem szerint pont a fizetéseképtelenség ilyen szabályozása miatt a fenyegető fizetéseképtelenség nem tekinthető a fizetéseképtelenségi jogi szabályozása alapján megállapítható formális fizetéseképtelenség „előszobájának”, hanem attól független, inkább a közgazdasági értelemben vett fizetéseképtelenséghez hasonlítható. Egyedül a Cstv. 27.§ (2) bek. f.) pontjának előírása rokonítható a fenyegető fizetéseképtelenséghez, amely szerint az adós akkor kezdeményezheti a felszámolási eljárást, amikor a tartozásai meghaladják a vagyonát, tartozásait esedékességgel előreláthatóan nem tudja kifizetni. Ez az egyetlen eset, amikor a felszámolási ok és a fenyegető fizetéseképtelenség fogalma átfedést tartalmaz.

A fentiek alapján azt mondhatjuk, hogy mindazon esetekben, amikor az adós vezetői felmérik, hogy jelentősen eladósodtak, az adósságuk összege meghaladja a társaság vagyonát, s már nem csak a csődjogi értelemben, hanem a közgazdasági értelemben vett csődhelyzet bekövetkezése reális veszély, akkor a fenyegető fizetéseképtelenség fogalmi elemei megvalósultak.

A gyakorlatban a bírói döntések tükrében a fenti levezetés tükröződik. A BDT2009. 2169. sz. alatt közzétett döntésében a Tolna Megyei Bíróság megállapította, hogy mögöttes kártérítési felelősséggel helytállni tartozik a felszámolás alatt álló adós cég ügyvezetője az adós tartozásaiért, ha ügyvezetői feladatait a társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően nem a hitelezői érdekek elsődlegessége alapján látta el.

A BDT2010. 2282. szám alatt közzétett döntésben a Pécsi Ítéltábla kimondta, hogy bekövetkezik a fenyegető fizetéseképtelenség, ha a termelő tevékenységet már nem folytató adós úgy nyújt kölcsönt egy kapcsolt vállalkozásnak, hogy a kölcsönadás időpontjában a vele szemben fennálló, felszámolói kérelmet is megalapozó követelések összege meghaladja a vagyonát. Ebben a döntésben a Pécsi Ítéltábla azt is kimondta, hogy az a tisztségviselő is felelősséggel tartozik, aki a társaság életében nem vesz részt, csak „névleges” vezető.

A BDT. 2010/12/207. sz. döntésben a Pécsi Ítéltábla megállapította a vezető felelősségét, mert nem tudott elszámolni a befolyt pénzeszközökkel, s emiatt a tevékenység záró mérleget sem lehetett elkészíteni. Ilyen esetben megállapítható a vagyon csökkenése, olyan összeg erejéig, amellyel a vezető nem tud elszámolni.

Más ügyben a mérlegek összevetése alapján a bíróság nem látta megállapíthatónak a vagyon csökkenését: A Pécsi Ítéltábla a Gf. IV. 30.248/2010/5. sz. ügyben az ítéltábla azért változtatta meg az elsőfokú bíróság döntését, mert a mérlegek összehasonlítása alapján megállapította, hogy a társaság vagyona nem csökkent az ügyvezető működése alatt.

A fenti perben megállapítható volt, hogy a házipénztárban a könyvelés szerint rendelkezésre

álló készpénz nem létezett. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ebben az esetben nem a Cstv. 33/A.§, hanem a vezető marasztalása történhet meg a Gt., az Mt., illetve a Cstv. 30 § alapján.

Ebben az ügyben a másodfokú bíróság kiemelte, hogy csak a fizetésképtelenségi helyzet bekövetkezése utáni vagyonvesztés illetve vezetői magatartás vizsgálható, a fizetésképtelenségi helyzet kialakulásáért az ügyvezetőnek a hitelezőkkel szemben nincs helytállási kötelezettsége. Ez a megállapítás helyes, s elsősorban a bizonyítás körében van jelentősége.

2.2. Perindítás a vezető ellen

A törvény 2009 óta háromféle per megindítását szabályozza:

- a megállapítási per;
- a felszámolás alatti marasztalási per és
- a felszámolás lezárása után indítható marasztalási per kérdéseit.

2.2.1. A megállapítási per indítása

A Cstv. 33/A. §-a előírja, hogy a hitelező vagy a felszámoló - 2009. szeptember 1. után indult felszámolási eljárásokban a felszámoló az adós nevében - a felszámolási eljárás ideje alatt keresettel kérheti a bíróságtól (a felszámolási eljárást lefolytató bíróságtól) annak megállapítását, hogy azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben, a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látták el, és ezáltal a társasági vagyon csökkent, illetve a hitelezők kielégítését megghiúsították vagy elmulasztották a környezeti terhek rendezését.

A per megindítására jogosultak

A megállapítási pert a hitelező és a felszámoló indíthatja meg. A bizonyítékokkal, iratokkal és információval a felszámoló rendelkezik, így célszerű, hogy a megállapítási pert ő indítsa. A gyakorlat bizonytalan volt abban a kérdésben, hogy a felszámoló ezt a pert a saját nevében vagy az adós cég képviselőjeként jogosult megindítani. A törvény 2009. évi módosítása visszamenőlegesen is azt a törvényalkotói szándékot erősíti, mely szerint a Cstv. 40.§-ban szabályozott perindításhoz hasonlóan *a felszámoló az adós nevében* indítja meg a pert. [Ezzel a kérdéssel foglalkozik Juhász László: A vezető tisztségviselők helytállási kötelezettsége a fizetésképtelenségi helyzet bekövetkeztét követően c. cikke, (Céghírnök 2006/11.)] A korábbi szabályozás alapján a felszámoló saját nevében történő perindítása volt a törvény szövegéből levezethető, mivel nem mondta ki a törvény, hogy az adós nevében pereskedhet ilyen esetben is, mint pl. a Cstv. 40. § alapján indítható per esetében.

Azokban az ügyekben, amelyet a korábbi szabályozás alapján indítottak, a másodfokú bíróságok nem kérdőjelezik meg a felszámoló saját nevében történő perindítását!

A hitelező akkor jogosult a per megindítására, ha a felszámoló a követelését nyilvántartásba vette. A Cstv. 3. § (1) bekezdés c) pontja értelmében ugyanis a felszámolás kezdő időpontja után az minősül hitelezőnek, akinek az adóssal szemben pénz-, vagy pénzben kifejezett vagyoni követelése van, és a felszámoló azt nyilvántartásba vette. A függő követeléssel rendelkező hitelező is jogosult a per megindítására, ha a fenti feltételeknek megfelel.

A vitatott követeléssel rendelkező hitelezőt a törvény és a bírói gyakorlat is hitelezőnek tekinti. Elvértve fordul elő, hogy a törvény az ilyen hitelező jogait a többi hitelezőhöz

viszonyítva korlátozza, mint például az egyezségkötési folyamatban való részvételnél. A vitatott követeléssel rendelkező hitelező jogosult a per megindítására. Ha azonban a bíróság jogerős döntésével azt állapítja meg, hogy a követelése alaptalan, elveszti hitelezői minőségét. Ebben az esetben a perben megszűnik az aktív perbeli legitimációja, s vagy eláll a kereseti kérelmétől, vagy a bíróság érdemben elutasítja a keresetet. (A pozíciója hasonló a csődeljárásban kirendelt vagyonszelvényező pozíciójához, amikor a megtámadási per közben szűnik meg a vagyonszelvényezői jogosítványa.)

Nem illeti meg a perindítás joga azt a jogosultat, aki a felszámolótól csak egy nyilatkozat kiadását kéri, a regisztrációs díjat nem fizeti be.

A perindítás költségei

A perindítás költségei közül a legjelentősebb tétel az illeték. A felszámolót az Itv. 62. § (1) bekezdés i) pontja alapján tárgyi illetékfeljegyzési jog illeti meg, a csőd-, a felszámolási és a helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárása alatt indított bírósági eljárásokban. A felszámoló perindítása esetén tehát az illetéket fel kell jegyezni. Ez a jog a hitelezőt nem illeti meg, ő csak személyes illetékfeljegyzési jog kedvezményét kérheti az Itv. 60.§ (1) bekezdés alapján.

A kialakult bírói gyakorlat értelmében a megállapítási perben a *pertárgy értékének megállapításánál* a Pp. 24. § (1) és (2) bekezdésben foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni. Ilyenkor a szerződésben kikötött szolgáltatás értékét, illetve a Pp. 24. § (2) bekezdés f) pontjában említett esetben az ott meghatározott értékét kell a pertárgy értékeként figyelembe venni. (BH.1997.411.) Mivel a keresetben meg kell határozni azt az összeget, amellyel az adós vagyona csökkent, vagy a hitelezők teljes kielégítése meghiúsult, a megjelölt összeg lesz a pertárgy értéke és az illetéket is ennek az összegnek az alapul vételével kell leróni, illetve feljegyezni. Ebben a kérdésben is eltérő véleménnyel lehet találkozni. Van olyan álláspont, amely szerint az illetéket a *nem meghatározható pertárgy érték* alapján kell megállapítani, amely lényegesen kisebb költséget jelent. Ez az álláspont megjelent a Fővárosi Ítéltábla egyik döntésében, mely szerint a mögöttes felelősség megállapítására irányuló perek – a felszámolási eljárás során meg nem térülő tartozás összességének ismerete hiányában – a meg nem határozható pertárgyértékű eljárások közé tartoznak, így az illetékalap számításánál az Itv. 39.§ (3) bekezdésében írtak az irányadóak. (Fővárosi Ítéltábla 12.Gf.40.281/2006/2.ÍH.2006/4/168.) Hasonló álláspontot foglalt el a Tolna Megyei Bíróság a 13.G. 40.030/2009/16. sz. (BDT 2009.2169) ítéletében.

Ezzel szemben a Fővárosi Ítéltábla a Gf. 13. 40.249/2010/2. sz. döntésében mondta ki elvi élel: ha a megállapítási kereset valamely összegű tartozás fennállására vagy fenn nem állására irányul, a pertárgy értéket ilyen esetben a tartozás összegében kell megállapítani.

Magam is rendkívül méltánytalannak tartom azt, hogy a felszámoló illetve a hitelezők kétszer, adott esetben háromszor rójanak le egy teljesen bizonytalan kimenetelű perben jelentős összegű illetéket. A megoldás ugyanakkor az illetékszabályok módosítása lenne, a jelenlegi helyzetben ugyanis továbbra is a gyakorlat szóródására lehet számítani. Miután a jogalkotás az ilyen perek megindítására sarkallja a gyakorlatot, mindaddig, amíg az illetéktörvény nem módosul, elfogadhatónak tartom a kedvezőbb értelmezés elfogadását is, ha ebben a kérdésben országosan egységes gyakorlat kialakítható.

A bizonyítási teher

A kialakított modell gyakorlatilag egy mögöttes, *kártérítési felelősséget* állapít meg. Ennek során a bírói gyakorlatnak megfelelően a károsultnak kell bizonyítani a károkozó jogellenes

magatartását, (azzal a megjegyzéssel, hogy minden károkozás jogellenes, amely külön bizonyítást nem igényel) a kár összegét és a károsulti magatartás és a kár közötti okozati összefüggést. A károkozónak kell kimentenie magát a vétkesség tekintetében, azaz neki kell bizonyítani, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható. Ezek a szabályok megfelelően irányadóak ebben az esetben is.

A kimentés kérdése: A magyar csődjogi szabályozás a vezető felelősség alóli mentesülés tekintetében exculpációs szabályt iktatott a törvénybe. A vezető akkor *mentesül* a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően az adott helyzetben elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek csökkentése érdekében. Amennyiben a vezető a felszámolás kezdő időpontját megelőzően nem tett eleget az adós éves beszámolója [összevont (konszolidált) éves beszámolója] külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, vagy nem teljesíti a 31. § (1) bekezdés a)-d) pontja szerinti beszámoló készítési, irat- és vagyónátadási, továbbá tájékoztatási kötelezettségét, a hitelezői érdekek sérelmét vélelmezni kell, ez a vélelem azonban megdönthető.

A vezető tisztségviselők egyetemlegesen felelnek, de kimentheti magát az a vezető, aki bizonyítja, hogy nem róható fel neki a helytelen vállalatvezetés, mindent megtett a hitelezői veszteségek elkerülése és csökkentése, illetve az adós legfőbb szerve intézkedéseinek kezdeményezése érdekében.. Azt, hogy e körben konkrétan milyen vezetői magatartás alapozza meg az eredményes kimentést, a bírói gyakorlat fogja kialakítani. Nincs helye a kimentésnek azonban akkor, ha a vezető elmulasztotta az éves beszámoló letétbe helyezését és közzétételét. Ekkor a törvény erejénél fogva vélelmezni kell a hitelezői érdekek sérelmét *a félróhatóság vizsgálata* nélkül.

A fentiekből következik, hogy a felperes (a hitelező vagy a felszámoló által képviselt adós) köteles bizonyítani, hogy:

- a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet mikor következett be,
- kik voltak a társaság vezetői ebben az időszakban, (beleértve az árnyékdirektor személyét is)
 - a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése után a vezető jogellenes eljárása következtében milyen összeggel csökkent az adós vagyona, illetve
- a hitelezők követeléseinek kielégítését megghiúsították, (összezszerűen megjelölve a kielégítetlenül maradt részt)
- a környezeti terhek rendezését elmulasztották,
- a vezetői magatartás és a bekövetkezett vagyónesztés, a hitelezői követelés kielégítésének megghiúsítása között okozati összefüggés áll fenn.

Az alperesnek kell bizonyítania, hogy nem róható a terhére a vagyon csökkenése, a hitelezők kielégítésének elmaradása és hogy a vezetői feladatát a hitelezők érdekének elsődlegessége alapján látta el. *A kimentés elmaradása tehát az alperes terhén marad.*

Már most látható, hogy ennek bizonyítása rendkívül nehéz helyzetbe hozza a bizonyító feleket, de a mérlegelést végző bíróságokat is. A bírói gyakorlat kialakulásáig mindenestre a mögöttes felelősséggel kapcsolatosan kidolgozott bírói gyakorlat támpontokat adhat.

Két – felülvizsgálati eljárásban hozott - döntésben a Legfelsőbb Bíróság foglalkozott ezzel a kérdéssel. A Gfv. IX. 30.249/2010/4. sz. ítéletével hatályában fenntartotta a Pécsi Ítéletábla Gf. II. 30.266/2009/7. sz. ítéletét. A felülvizsgálati kérelmet a „névleges” ügyvezető terjesztette elő, s ezzel kapcsolatban a felülvizsgálati döntés hangsúlyozta:

„A feltárt tényállás szerint a II. r. alperes részben tevőlegesen, részben mulasztással idézte elő azt, hogy a társaság vagyona az ítéletben meghatározott, a felülvizsgálati kérelemben nem vitatott mértékben csökkent. A hivatkozott jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően akkor járt volna el a II. r alperes, ha már a kölcsönszerződés megkötése előtt intézkedéseket tesz a társaság vagyonának a hitelezői követelések kielégítésére történő fordításáról, megakadályozva ezzel a perbeli kölcsönszerződés megkötését.”

A Legfelsőbb Bíróság a Gfv. IX. 30.432/2010/4. sz. ítéletével a Pécsi Ítéltábla Gf.II. 30.221/2010./4. sz. ítéletét hatályában fenntartotta, s kiemelte a döntésben:

„Az alperes a Cstv. 33/A.§-ának (2) bekezdése értelmében kimenthette volna magát a felelősség alól, ha bizonyította volna, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően az adott helyzetben elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek csökkentése érdekében. Ilyen magatartásra azonban maga sem hivatkozott.”

A biztosíték nyújtása

Új jogintézmény a biztosíték nyújtására kötelezés, amellyel kapcsolatban a Cstv. 2009. évi módosítása indokolás hangsúlyozza, a biztosíték célja az, hogy marasztaló bírósági döntés alapján a felszámolási eljárásnak már ezen szakaszában fedezet keletkezzék a hitelezők kielégítésére. A jogintézmény bevezetése egyben a korábbi szabályozás kritikája, a megállapítási pertől elkülönített marasztalási per befejezéséig várhatóan nem marad végrehajtható vagyon. Ezen a helyzeten kíván változtatni a törvénymódosítás. Ennek a biztosítéknak a megfizetéséért a cégtulajdonosok kezeként felelnek. Alapvetően pozitív lépés a biztosíték bevezetése, ennek ellenére nem osztom a novella indokolásának optimizmusát, mely szerint ez a kiegészítés elősegíti a Cstv. 33/A. § szerinti eljárások sikerét, következésképpen a jövőben kevesebb egyszerűsített felszámolásra kerülhet sor.

A vagyoni biztosíték nyújtását a keresetben kell kérni, de a megállapítási per későbbi szakaszában is előterjeszhető ez a kérelem. Ebből a rendelkezésből az következik, hogy *csak és kizárólag a megállapítási per megindításával lehet elérni a biztosíték letételét*. A biztosíték felhasználása azonban megtörténhet a közbenső mérleg elfogadása után indítható, illetve a Cstv. 63.§ (3) bek. alapján indítható marasztalási perben is.

A biztosíték összegéről a törvény nem szól, a kereseti kérelem összegét azonban értelemszerűen nem haladhatja meg, annál kevesebb viszont lehet a bíróság mérlegelésétől függően. Arról sem szól a törvény, hogy milyen feltételeket kell a bíróságnak vizsgálni. Álláspontom szerint a biztosítékra vonatkozó általános elvárások alapján azt kell a bíróságnak vizsgálnia, hogy a követelés kielégítése a későbbiekben veszélyeztetve van. Ennél viszont vizsgálható a követelés összege (a vagyon csökkenése, a kielégítetlen hitelezői követelések összege) és a vezető vagyona is.

2.2.2. Marasztalási per a felszámolás alatt

Cstv. 33/A.§ (3) bekezdése kimondja, hogy amennyiben a bíróság által jóváhagyott közbenső mérleg és részleges vagyonfelosztási javaslat alapján a hitelezők igényeinek kielégítéséhez nem elegendő az adós felszámolás körébe tartozó vagyona, bármely hitelező vagy az adós nevében a felszámoló az (1) bekezdés szerinti megállapítási kereseten kívül keresettel kérheti a bíróságtól azt is, hogy a bíróság a ki nem elégített követelés megfizetésére kötelezze az (1) bekezdés alapján az adós volt vezetőjét.

Az első kérdés, ami felmerül az, hogy a 33/A.§ (3) bekezdése kapcsolódik az (1) bekezdéshez vagy egy teljesen önálló felelősségi szabály. Véleményem szerint egyértelműen a 33/A.§ előírásához kapcsolódik, tehát nem elég annak a feltételnek teljesülni, hogy a közbenső mérleg alapján megállapíthatóan a hitelezők kielégítéséhez nem elegendő a vagyon, hanem a további feltételeket is vizsgálni kell, azaz azt, hogy a vezetők a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látták el. Ezt támasztja alá az is, hogy a törvény lehetővé teszi a biztosíték felosztását, a biztosíték letételét pedig csak megállapítási perben lehet kérni, ami önmagában mutatja a két jogintézmény összefüggését. Álláspontom szerint ez a pertípus azért került a 33/A-§-ban elhelyezésre, mert a marasztalás során ugyanazon feltételeket kell vizsgálni, mint az (1) bekezdésben szabályozott perben.

Abban az esetben, ha az arra jogosult a megállapítási pert megindította, s abban a vezető felelősségét megállapító ítélet született, egyszerűbb a helyzet, a közbenső mérleg után indított perben csak azt kell vizsgálni, hogy milyen összegben nem került sor a hitelezői igények kielégítésére. Különösen leegyszerűsödik a helyzet, ha ebben a perben a bíróság biztosíték letételére kötelezte a vezetőt.

A törvény indokolása szerint is azért vezették be ezt a jogintézményt, hogy a biztosíték mielőbb felhasználható legyen a hitelezők követelésének kielégítésére. Amennyiben kiderül, hogy a közbenső mérleg és részleges vagyonfelosztási javaslat alapján a hitelezők igényeire nem elegendő az adós felszámolás körébe tartozó vagyona, akkor a hitelezőknek – a törvény indokolása szerint – még a felszámolási eljárás lezárása előtt marasztalási keresettel kérhetik a bíróságtól, hogy a ki nem elégített követelés megfizetésére kötelezze az adós korábbi perben elmarasztalt volt vezetőjét *a vagyoni biztosíték terhére*.

Amennyiben nem indítottak megállapítási pert, a bíróságnak ebben a marasztalási perben mindazt vizsgálnia kell, amit a megállapítási perben, s csak akkor hozható marasztaló döntés, ha minden feltételt bizonyít a felperes. Ebben a marasztalási perben már nem kérhető a biztosíték letétele.

A perrel kapcsolatos legfontosabb kérdések

Meddig indítható meg a per: A törvény eléggé homályban hagyja azt a kérdést, hogy mely időponttól és meddig indítható meg ez a típusú per. A közbenső mérlegre történő utalásból az következik, hogy legkorábban az első közbenső mérleg jóváhagyása után indítható meg a per, feltéve, ha abból az derül ki, hogy az adós vagyona nem elég a hitelezők követelésének a kielégítésére. Az „(1) bekezdés szerinti megállapítási kereseten kívül” fordulat pedig arra utal, hogy a felszámolás alatt indítható meg a per, ugyanúgy, mint az (1) bek. szerinti megállapítási per.

Ki indíthatja meg a pert: A pert a felszámoló az adós nevében és a hitelező indíthatja meg. Törvényi korlátozás hiányában bármelyik hitelező felléphet felperesként, az a hitelező is, aki a megállapítási perben nem szerepel felperesként.

A per költségei: Miután ez egy külön per, ráadásul marasztalásra irányul, a felperesnek a marasztalási összeg alapul vételével kell illetéket leróni, hacsak nem részesült valamely kedvezményben.

Hatáskör, illetékesség: Miután a per szorosan kapcsolódik az (1) bekezdéshez, ezt a pert is a „csődbíróság”, tehát az adott felszámolási ügyet tárgyaló bíróság előtt kell megindítani.

A perek egyesítése

A 33/A.§ (4) bek. értelmében több hitelező által az (1) bekezdés alapján indított megállapítási

és a (3) bekezdés alapján indított marasztalási per, továbbá a 63. § (3) bekezdése alapján indított kereseti kérelem esetén a bíróság a pereket egyesíti. Ezzel a szabállyal több probléma merül fel.

Az egyik, hogy *csak a hitelezők által indított perek* egyesítését említi, holott valószínű, hogy a felszámoló is szerepel felperesként. A felszámolói perlés esetén sincs akadálya az (1) és (3) bek. alapján indított perek egyesítésének, viszont a Cstv. 63.§ (3) bek. alapján a felszámoló per nem indíthat és a felszámolói státusza is megszűnik a felszámolási eljárás jogerős befejezésével.

A másik probléma, hogy a perek egyesítésére és a biztosíték felosztására vonatkozó rendelkezés csak úgy értelmezhető, hogy erre (az egyesítésre) akkor kerülhet sor, ha a marasztalási per nem fejeződik be a felszámolási eljárás során. A közbenső mérleg elfogadása utáni marasztalási pernek ugyanis pont az a célja –ahogy ez a novella indokolásából kiderül – hogy ne kelljen megvárni a felszámolási eljárás végét és a biztosíték felhasználására már a felszámolási eljárásban sor kerüljön. Így viszont értelmezhetetlen a (4) bekezdés azon rendelkezése, hogy a biztosíték hitelezők közötti felosztásáról a felszámolási eljárás jogerős befejezése után lehet dönteni.

Értelmezésem szerint az (1) bekezdésben meghatározott vagyoni biztosíték hitelezők közötti felosztásáról a felszámolási eljárás jogerős lezárása után, „az egyesített per jogerős lezárásakor kell rendelkezni” előírás csak akkor alkalmazható, ha a felszámolási eljárás alatt a marasztalási per nem fejeződött be.

A fenti nem jelentéktelen bizonytalanságon túl ennek a perlési lehetőségnek a szabályozása megkérdőjelezi a marasztalási/megállapítási per megindításának szükségességét, hiszen ha van biztosíték, egyetlen perben is rendezhető a vezető marasztalásra. Mindez azt bizonyítja számomra, hogy a szabályozás átgondolatlan és következetlen

A követelés felosztása

A Cstv. 33/A.§ (4) bek. rendelkezése szerint a vagyoni biztosíték felosztásáról a per jogerős lezárásakor (azaz az ítéletben) kell rendelkezni, *az 57.§ szerinti sorrend figyelembe vételével*, a felszámolási eljárásban meg nem térült kiadásai arányában. Ez a rendelkezés azért figyelemre méltó, mert a marasztalási perrel rendelkező 63.§ (3) bek. értelmében a követelések *arányos kielégítéséről* kell gondoskodni, s itt az 57.§ szabálya szóba sem kerül.

Ez az eltérés a gyakorlatban gondot fog okozni, elsősorban akkor, ha ténylegesen megtörténik a jogalkotó által felvázolt helyzet, azaz a közbenső mérleg utáni és a felszámolási eljárás lezárása utáni perek egyesítése. A kettős szabályozás jogalkalmazói értelmezéssel nem oldható fel. Amennyiben biztosíték letételére kötelezték a vezetőt, s a biztosíték rendelkezésre áll, elkerülhetetlen az 57.§ szerinti sorrend alkalmazása. Ennek az a következménye, hogy a sorrendben elől állók teljes követelésükhöz (a ki nem elégített részhez) hozzájutnak, a sorrendben hátrább állók viszont nem kapják meg a ki nem elégített követelést. Itt az arányosítás csak az azonos kategóriába sorolt hitelezők esetében lehetséges.

Amennyiben nincs biztosíték és így kerül sor a megállapítási perben döntés hozatalára, a sorrend figyelmen kívül hagyásával, minden kategóriában arányos kielégítés, azaz marasztalás történik. Az ellentmondás feloldásához törvényi szabályozás szükséges.

2.2.3. A marasztalási per megindítása a felszámolási eljárás befejezése után

A 2006. évi IV. Cstv. Novella érdekes módon a törvény két különböző fejezetében

szabályozta a megállapítási és a marasztalási per szabályait. A felelősség megállapítására, illetve a marasztalásra irányuló per elválasztása – a módosítás indokolása szerint - részben célszerűségi, részben jogpolitikai megfontoláson alapult. Az első lépcsőben kerül feltárássra a felelősség megállapításához szükséges tényállás, így ezen perben kell lefolytatni mind a jogalap, mind az összecszerűség tekintetében a szükséges bizonyítási eljárásokat. A marasztalási perrel kerül kifejezésre a felelősség másodlagos, kivételes jellege: a vezetők felelőssége kizárólag az adós vagyonából ki nem elégített olyan követelések tekintetében áll fenn, melyek kielégíthetőek lettek volna (nem csökkent volna az adós vagyona), ha a vezető nem sérti meg a rá irányadó előírásokat. *A felszámolási eljárás alatt indítható marasztalási per megindításának 2009-ben bevezetett lehetősége az élő bizonyítéka annak, hogy a törvényalkotó fent vázolt koncepciója helytelen volt.*

A marasztalási perre a felszámolás jogerős lezárását követően kerülhet sor, vagyis akkor, amikor realizálódik a vezető felelőssége a hitelezőkkel szemben. Ebben a perben a helytállási kötelezettség hitelezők közötti arányos megosztására, az egyes hitelezőket megillető összeg meghatározására kerül sor. Mindezen érveket is figyelembe véve semmi akadály nem lett volna annak, hogy a jogalkotó a marasztalási perre vonatkozó előírásokat a törvény a 33/A §-ban helyezze el.

A per megindítására jogosultak

Ezt a pert a felszámoló már nem indíthatja meg, csak a hitelező. Miután a törvény kizáró rendelkezést nem tartalmaz, ezt a pert az a hitelező is megindíthatja, aki a megállapítási perben felperesként nem vett részt. Felmerült az a kérdés, hogy amennyiben a felszámoló a díját, illetve az általa előlegezett költségeket nem kapta meg, hitelezői minőségében perelhet-e. A magam részéről ennek lehetőségét nem zárnam ki, ez is olyan kérdés, amelyre a gyakorlat fogja a választ megadni.

A per megindítása szempontjából azonban lényeges az, hogy a hitelezői körből is csak az indíthatja meg a pert, aki kielégítéshez jutott volna, ha a vezetők a hitelezői érdekeket szem előtt tartva járnak el.

Bár ennek a perindításnak nagy kockázata nincs, nem biztos, hogy minden hitelező a peres utat választja, más módon is érvényesítheti a követelését. A törvény szövegéből következik, hogy minden hitelező a teljes ki nem elégített követelését igényelheti ebben a perben. A 63. § (3) bekezdés a követelések *arányos kielégítését* írja elő. Azért kell a pereket egyesíteni, mert a bíróság így tisztában lesz azzal, hogy melyik hitelezőnek mennyi a követelése, s a megállapítási perben szereplő összeget arányosan kell szétosztania a marasztalás során. A jogvesztő határidőre tekintettel kizárt, hogy utólag újabb hitelezők érvényesítsék az igényüket.

A 33/A.§ (4) bekezdésének a perek egyesítésére és a biztosíték felosztására vonatkozó szabályait itt is figyelembe kell venni, már ez is indokoltá tenné ezeknek a pereknek az átgondolt, egy szakaszon belüli újraszabályozását. Ugyanakkor itt is megemlítem, hogy a biztosíték felosztása tekintetében a Cstv. 57.§ (1) bek. alkalmazását rendeli a törvény, míg a felszámolási eljárás jogerős befejezése után csak az arányos felosztást.

A törvény nem korlátozza a vezető felelősségét, a marasztalási perben nem feladata a bíróságnak, hogy felmérje az alperes vagyonát és ehhez képest rendelkezzen a marasztalásról. Ha a vezető vagyona nem nyújt fedezetet minden követelés kielégítésére, akkor a végrehajtás szabályai alapján történik a kielégítés

Egyéb kérdések a perrel kapcsolatban

A perindítás határideje: A törvény nagyon helyesen egy rövid jogvesztő határidőt biztosít a per megindítására. A 2006. évi módosítás után 90 napi, majd a 2009. évi változás után 60 napos határidő letelte után benyújtott keresetlevelet a Pp. 130.§ (1) bekezdés h) pontja alapján idézés kibocsátása nélkül el kell utasítani. A Pp. ezen szakasza úgy rendelkezik, hogy idézés kibocsátása nélkül el kell utasítani a keresetlevelet, ha külön jogszabály a keresetindításra határidőt állapít meg, ezt a felperes elmulasztja, és igazolási kérelmet sem terjeszt elő, vagy azt a bíróság elutasítja.

A perindítás költségei: Az eljárást megindító hitelező az általános szabályok szerint köteles az illetéket leróni, amelynek összege az általa érvényesített követelés 6 %-a. Itt már szó sem lehet az illeték megfizetése tekintetében az általánostól eltérő megoldásra gondolni.

Miután ilyen típusú perekben jogerős döntések még nem születtek, ezért konkrét eseti döntések tapasztalatai nem használhatók fel.

3. Következtetések

Az elméleti és a gyakorlati szakemberek egyaránt helyeselték a vezetői felelősség szabályainak a megalkotását. A 2006-ban elfogadott megoldás azonban kétségessé tette, hogy a marasztalási per befejezése után az adott vezetőnek lesz-e olyan vagyona, amelyből a hitelezők követelése behajtható. Ezt érzékelt a jogalkotás, amikor bevezette a biztosíték jogintézményét és lehetővé tette a közbenső mérleg utáni marasztalási per megindításának lehetőségét. A szabályozás azonban ezzel kaotikussá vált, amelyet csak fokozott a perek egyesítésének szabályozása, illetve a biztosíték, illetve követelés felosztásának eltérő szabályozása. A jogalkotásnak el kell dönteni, hogy melyik utat járja. Vagy az eredeti koncepciónak megfelelően fennmarad a kétfajta per megindításának lehetősége a biztosíték intézményével kiegészítve, vagy meghagyják a közbenső mérleg utáni marasztalási per intézményét olyan egyértelmű szabályozással, miszerint a jelenlegi megállapítási per feltételei alapján indítható meg a marasztalási per. Ennek is vannak veszélyei, de kiküszöböli a jelenlegi szabályozás ellentmondásaiban rejlő problémákat.